

Van : T. Dehe, controller
 Datum : 19 oktober 2016
 Onderwerp : Septembercirculaire gemeentefonds 2016
 Bijlagen : -

Inleiding

In de ontwerpbegroting 2017 zijn de gevolgen van de meicirculaire gemeentefonds 2016 verwerkt. Na het uitkomen van de meicirculaire heeft de Minister van BZK nog een wijziging bekend gemaakt in verband met de afwikkeling van het 'groot onderhoud' van het gemeentefonds (brief 8 juli 2016). Ook de mutaties die hieruit voortkwamen zijn in de ontwerpbegroting verwerkt. Tenslotte is ook de voorlopige OZB-waarde van de nieuwbouw van CONO en de aardgaslocatie van TAQA verwerkt. Dit betekent dat er een hogere opbrengst is opgenomen, maar ook een bijstelling heeft plaatsgevonden van de algemene uitkering.

Op 20 september 2016 is de septembercirculaire 2016 verschenen. Door de septembercirculaire verandert het beeld van de gemeentefondsuitkeringen weer.

Vergelijking uitkomsten

Na het verschijnen van de septembercirculaire is een nieuwe berekening van de uitkeringen via PAUW gemaakt. Volgens deze berekening wordt het totaal van de gemeentefondsuitkeringen voor Beemster hoger. Bij de verschillende onderdelen is het effect wel verschillend; er worden ook uitkeringen verlaagd. Zie het volgende overzicht (bedragen afgerond op euro's):

	Onderdeel	2016	2017	2018	2019	2020
A	Algemene uitkering	32.327	84.950	177.595	243.447	264.270
B	Integratie-uitkering sociaal domein:					
	Onderdeel Wmo	-1.059	-54.816	-51.161	-50.537	-46.936
	Onderdeel jeugdwet	1.678	-30.802	-30.803	-30.802	-30.802
	Onderdeel participatiewet	-98	-89	-82	-72	-68
	Totaal	521	-85.707	-82.046	-81.411	-77.806
C	Overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen:					
	Wmo	2.089	-11.643	-11.643	-11.643	-11.625
	Verhoogde asielstroom – partieel	14.244	0	0	0	0
	Idem participatie en integratie	7.907	0	0	0	0
	Totaal	24.240	-11.643	-11.643	-11.643	-11.625

Analyse van de verschillen

A. Algemene uitkering

In onderstaande tabel staan de effecten van de mutaties van de algemene uitkering van Beemster afgerond op € 1.000. Door deze afronding wijken de eindbedragen iets af van bovenstaande tabel.

Onderdeel	2016	2017	2018	2019	2020
Accresontwikkeling	38	89	190	259	284
Plafond BCF	-22	-11	0	6	17
Hoeveelheidsverschillen	20	17	14	16	18
Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor	-5	6	0	6	0
Ontwikkeling uitkeringsbasis	0	-17	-28	-45	-57
Totaal	31	84	176	242	262

Accresontwikkeling

De belangrijkste oorzaak is een hoger accres. Dat speelt vooral vanaf 2018. Dit komt door een verwachte stijging van de rijksuitgaven. De belangrijkste verklaring voor de stijging zijn de extra uitgaven voor veiligheid, defensie, zorg, onderwijs en armoedebestrijding.

Over de accresontwikkeling nog het volgende. Vooral vanaf 2018 is het effect heel positief. Dit komt door het verhogen van de rijksuitgaven. Het kan zijn dat in de loop van 2017 en/of 2018 blijkt dat de groei van de rijksuitgaven lager uitvalt. Dat zal tot gevolg hebben dat het gemeentefonds ook weer lager wordt.

Voor 2018 geldt ook het volgende: De algemene uitkering landelijk stijgt met € 190,5 met als reden 'verhoogde asielstroom'. In 2016 en 2017 is € 54,5 en € 136 miljoen uitgenomen voor de opbouw van de decentralisatie-uitkering verhoogde asielstroom. Deze middelen gaan in 2018 terug naar de algemene uitkering. De extra uitgaven voor Beemster in verband met de hogere asielstroom zijn nu nog niet goed in te schatten. Maar we kunnen niet verwachten dat de extra uitgaven vanaf 2018 wegvallen.

BTW compensatiefonds (BCF)

Bij de ontwikkeling van het plafond BTW compensatiefonds (BCF) zijn de ontwikkelingen verschillend. In 2016 t/m 2018 is de ruimte onder het plafond minder geworden, daarna wordt dit meer.

In de onderstaande tabel staan de ontwikkelingen van het accres en het plafond BCF van 2016 t/m 2020 in miljoenen euro's.

Onderdeel	2016	2017	2018	2019	2020
Accres	88,4	206,5	421,3	571,8	638,8
Plafond BCF	-56,4	-27,8	-0,0	18,4	35,2

Hoeveelheidsverschillen

Naast de ontwikkeling van het accres en het plafond BCF is er ook nog sprake van 'hoeveelheidsverschillen'. Dit effect treedt op omdat het aantal inwoners op 1-1-2016 hoger was dan was verwacht bij het opstellen van de Kadernota 2017. Dit bleek uit de specificatie van de gemeentefondsuitkeringen van het Ministerie van BZK die eind augustus binnengekomen is.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

Het onderdeel 'ontwikkeling uitkeringsbasis' gaat om het volgende: bij de berekening van de uitkeringen Beemster is rekening gehouden met stijging van de aantallen woonruimten en inwoners. Dat gebeurt op landelijk niveau ook. De hoogte van de algemene uitkering op landelijk niveau is onafhankelijk van de ontwikkeling van aantallen bepaald. Deze hoogte

staat vast. Bij stijging van het aantal inwoners wordt de uitkeringsfactor lager om weer op het landelijke bedrag van de uitkering uit te komen.

B. Integratie-uitkering sociaal domein

In 2016 zijn de mutaties minimaal en dat geldt ook voor het onderdeel Participatiewet over de hele periode. Bij de onderdelen Wmo en jeugdwet ligt dit heel anders. Bij deze onderdelen treedt een forse daling op. Deze daling heeft te maken met verkeerde veronderstellingen in de budgettoedeling bij de start in 2015 (de zogenoemde "foutieve startstreek"). Groepen cliënten zijn onterecht onder de jeugdwet en/of Wmo 2015 (ten laste van gemeenten) geschaard, terwijl zij feitelijk in de Wet langdurige zorg (Wlz) thuishoren en hierdoor ten laste van het rijk komen. Gemeenten hadden (en krijgen) dus ook geen uitgaven voor deze groep cliënten. Het jaar 2016 wordt niet gecorrigeerd: dit voordeel blijft bij de gemeenten.

De daling van deze uitkeringsonderdelen heeft geen effect op de begroting, aangezien programma 2 budgetneutraal begroot is. Concreet betekent dit dat de lasten worden opgevangen door een verlaging van de stelposten voor deze onderdelen op de lasten in programma 2.

C. Overige integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Integratie-uitkering Wmo

De verdeling voor 2015 t/m 2017 is gewijzigd door het gebruik van actuelere aantallen bij de maatstaven. Het effect voor 2015 is in dit verhaal niet in de tabel opgenomen; dit is nihil. Vanaf 2017 wordt deze uitkering structureel met € 30 miljoen verlaagd omdat gemeenten dan niet meer verantwoordelijk zijn voor huishoudelijke verzorging van Wlz-cliënten met een modulair pakket thuis. In de meicirculaire was dit al aangekondigd, maar daarbij is de € 30 miljoen in mindering gebracht op de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Wmo 2015. In de septembercirculaire wordt dat hersteld.

De gewijzigde bedragen hebben geen effect op het saldo van de begroting, aangezien programma 2 budgetneutraal begroot is. Concreet betekent dit dat de lasten worden opgevangen door een verlaging van de stelposten voor deze onderdelen op de lasten in programma 2.

Decentralisatie-uitkering Verhoogde asielstroom

In de meicirculaire 2016 is aangekondigd dat deze uitkering wordt ingesteld. De middelen voor deze uitkering komen voor een deel uit het effect op het gemeentefonds door extra rijksuitgaven voor asielopvang en ook uit middelen voor participatie en integratie. Bij de uitwerking van de uitkering door rijk en VNG is besloten om dit onderscheid ook tot uitdrukking te brengen in de uitkering. Er komt een uitkeringsdeel partieel effect, landelijk €122,5 miljoen en een uitkeringsdeel participatie en integratie (P & I), landelijk € 68 miljoen. De bedragen per geplaatste vergunninghouder komen uit op € 2.848,84 partieel en € 1.581,40 P & I. Wanneer bedragen in de uitkering niet worden verdeeld is afgesproken dat het onderdeel partieel effect terug gaat naar de algemene uitkering. Het onderdeel P & I gaat terug naar de begroting van het Ministerie van SZW.

Via de septembercirculaire krijgen de gemeenten de toekenning over het eerste halfjaar 2016. De bedragen voor Beemster zijn voor 5 personen. Het eerstvolgende moment van toekenning is de decembercirculaire 2016. Voor de lasten 2016 is binnen programma 2 een stelpost opgenomen van € 22.151 (€ 14.244 + € 7.907).

Gevolgen voor begrotingssaldi en algemene reserve

De hogere algemene uitkeringen over 2016 t/m 2020 hebben gevolgen voor de begrotingssaldi in deze jaren en op het verloop van de algemene reserve. De provinciale toezichthouder heeft aangegeven dat de gegevens uit gemeentefondscirculaires zonder meer in de begroting kunnen worden opgenomen.

Hiertoe is de volledige stijging van de algemene uitkering in de jaren 2016 t/m 2020 meegenomen en zijn de mutaties van alle integratie- en decentralisatie-uitkeringen binnen programma 2 (budgettair neutraal) verwerkt. De begrotingssaldi en het verloop van de algemene reserve zijn als volgt:

Begrotingssaldi

Onderdeel	2016	2017	2018	2019	2020
Resultaten volgens de 1 ^e tussenrapportage 2016 en programmabegroting 2017	-427.105	-395.772	-193.122	-167.982	142.919
Mutatie algemene uitkering	32.327	84.950	177.595	243.447	264.270
Nieuwe resultaten	-394.778	-310.822	-15.527	75.465	407.189

Algemene reserve

Onderdeel	2016 *	2017	2018	2019	2020
Saldo per 1 januari	2.800.011	3.571.957	3.261.135	3.245.608	3.321.073
Ontwikkelingen volgens de 1 ^e tussenrapportage 2016 en programmabegroting 2017	739.619	-395.772	-193.122	-167.982	142.919
Mutatie algemene uitkering	32.327	84.950	177.595	243.447	264.270
Saldo 31 december	3.571.957	3.261.135	3.245.608	3.321.073	3.728.262

* Het saldo per 1 januari in deze kolom betreft het saldo per 01-01-2015. De resultaatbestemming die in de jaarrekening 2015 is opgenomen maakt onderdeel uit van het totaalbedrag aan ontwikkelingen (totaal € 739.619).

Het effect op de begrotingssaldi is vooral vanaf 2018 positief, maar dan is ook het effect van de hogere accessen het grootst. Het effect op het saldo van de algemene reserve is totaal over 5 jaar iets meer dan € 800.000.